

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II,
Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв»
Закарпатської обласної ради

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Transcarpathian Hungarian Institute. Ferenc Rakoczi II,
Municipal Institution of Higher Education «Academy of Culture
and Arts» of the Zakarpattia Regional Council

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

**Серія:
Педагогічні науки**

**Series:
Pedagogical Sciences**

**Випуск 3 (2023)
Edition 3 (2023)**

Ужгород – 2023
Uzhhorod – 2023

*Друкується за рішенням вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
(протокол № 4 від 27.04.2023 року)*

*Друкується за рішенням вченої ради Комунального закладу вищої освіти
«Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради
(протокол № 12 від 28.04.2023 року)*

Н 34 **Наукові записки.** Серія: Педагогічні науки. Випуск 3 / Ред. кол.:
В.Ф. Черкасов, О.А. Біда, Н.І. Шетеля та ін. Кропивницький :
Видавництво «Код». 2023. 246 с.

ISBN 978-617-653-083-1

Збірник призначений для використання науковцями, викладачами, аспірантами, студентами. У виданні Наукові записки. Серія: Педагогічні науки висвітлено результати досліджень із широкого кола проблем. Збірник орієнтований на розкриття сучасних тенденцій вивчення історії освіти, мистецтвознавства, педагогіки та психології. Основна мета видання – надати можливість, насамперед, молодим вченим опублікувати результати наукових досліджень у педагогічній галузі.

УДК 08(477.87):37

Рецензенти: Олексюк О.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Київ).
Зорочкіна Т.С., доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси).

Редколегія:

Науковий редактор:

Черкасов В.Ф. – доктор педагогічних наук, професор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Заступник наукового редактора:

Біда О.А. – доктор педагогічних наук, професор Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Відповідальний секретар:

Агій Я.Ю. – кандидат економічних наук, доцент Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Редакційна колегія:

Антюх Д.І. – кандидат психологічних наук, доцент, Тираспільський державний університет, Кишинів, Республіка Молдова

Гундаренко О.В. – кандидат філологічних наук, старший викладач Жилінського університету, Словаччина

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Кучай Т.П. – доктор педагогічних наук, професор Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Кучай О.В. – доктор педагогічних наук, доцент Національного університету біоресурсів і природокористування України

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського

Смирнова Т.А. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського

Марусинець М.М. – доктор педагогічних наук, професор, директор департаменту освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної державної адміністрації

Мозгальова Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Хусайнова Г.А. – кандидат педагогічних наук, професор Казахського національного університету мистецтв м. Нур-Султан

Чистякова Л.О. – доктор педагогічних наук, доцент Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Чичук А.П. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і психології, Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Шайгозова Ж.Н. – кандидат педагогічних наук, доцент Казахського національного педагогічного університету імені Абая

Шандрук С.І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Шетеля Н.І. – доктор педагогічних наук, доцент Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Щолокова О.П. – доктор педагогічних наук, професор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Статті подано в авторській редакції

*Published by the decision of the Academic Council of the Transcarpathian Hungarian Institute
named after Ferenc Rakoczi II (Minutes № 4 of 27.04.2023)*
*Published by the decision of the Academic Council of the Communal Institution of Higher Education
«Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council
(Minutes № 12 of 28.04.2023)*

A 34 **Academic notes.** Series: Pedagogical Sciences. Edition 2 / Ed. board:
V.F. Cherkasov, O.A. Bida, N.I. Shetelya, etc. Kropyvnytskyi : Publishing
house «Kod», 2023. 246 p.

ISBN 978-617-653-083-1

The collection is intended for use by scientists, teachers, graduate students, and students.
In the publication Scientific Notes. Series: Pedagogical sciences highlights the results of research
on a wide range of problems. The collection is aimed at revealing modern trends in the study
of the history of education, art history, pedagogy and psychology. The main purpose of the
publication is to provide an opportunity, first of all, to young scientists to publish the results of
scientific research in pedagogical fields.

UDK 08(477.87):37

Reviewers: Oleksyuk O.M., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kyiv).
Zorochkina T.S., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Cherkasy).

Editorial Board:

Academic editor:

Cherkasov V.F. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Communal Institution of Higher Education «Academy
of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Заступник наукового редактора:

Bida O.A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Transcarpathian Hungarian Institute.
Ferenc Rakoczi II

Executive Secretary:

Agiy Ya. Yu. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Communal Institution of Higher Education
«Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Editorial board:

Antoci D.I. – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Tiraspol State University,
Chisinau, Republic of Moldova

Gundarenko O.V. – Candidate of Philological Sciences, Senior Lecturer, University of Žilina, Slovakia

**Klim-
Klimashevskaya A.** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce,
Republic of Poland

Kuchai T.P. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Transcarpathian Hungarian Institute.
Ferenc Rakoczi II

Kuchay O.V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine

Poluboyarina I.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National University of Arts. I.P. Kotlyarevsky

Smirnova T.A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National University of Arts. I.P. Kotlyarevsky

Marusinets M.M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor Director of the Department of Education and Science,
Youth and Sports of the Transcarpathian Regional State Administration

Mozgalova N.G. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Vinnytsia State Pedagogical University named after
Mykhailo Kotsyubynsky

Khusainova G.A. – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor of the Kazakh National University of Arts in
Nur-Sultan

Chistyakova L.O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Central Ukrainian University
named after Volodymyr Vynnychenko

Chichuk A.P. – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Pedagogy
and Psychology, Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakoczi II

Shaigozova Zh.N. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Kazakh National Pedagogical Abay
University

Shandruk S.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian University

Shetelya N.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Communal Institution of Higher Education
«Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Shcholokova O.P. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Ukrainian State University named after
Mykhailo Drahomanova

The article is submitted in the author's edition

© Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakoczi II, 2023
© Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and
Arts» of the Transcarpathian Regional Council, 2023
© Publishing house «Kod», 2023

ЗМІСТ

БІДА Олена Анатоліївна, КУЧАЙ Тетяна Петрівна, СИРОЄЖКО Ольга Василівна, БОГІВ Евеліна Іванівна ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	10-15
БРАСЛАВСЬКА Оксана Володимирівна, СОВГІРА Світлана Василівна МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	15-21
ЗУЗЯК Тетяна Петрівна, ГРІНЧЕНКО Тетяна Дмитрівна, МАЦЮК Олександр Максимович ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ В КОНТЕКСТІ ТРАНКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	21-26
КАРДАШ Олег Васильович, ЧЕРНОВСЬКИЙ Сергій Михайлович ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ	26-31
КОРОТЯ-КОВАЛЬСЬКА Валентина Павлівна, ЛОЦМАН Руслана Олександрівна РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ У СВІТОВОМУ ЧАСОПРОСТОРІ ТА МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ	31-37
МАСЛОВ Валерій Сергійович, ШЕТЕЛЯ Наталія Ігорівна НЕВПЕВНЕНІСТЬ В СОБІ: ПРИЧИНИ, ФОРМИ ТА ПОДОЛАННЯ	37-41
МОЗГАЛЬОВА Наталія Георгіївна, НОВОСАДОВА Анна Анатоліївна, ЛУЧЕНКО Олена Володимирівна РОЛЬ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ У МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОМУ ТА ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН	41-45
ОРОС Ільдико Імріївна, ЧИЧУК Антоніна Петрівна, ГУТТЕРЕР Єва Войтехівна РОЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ	46-50
ПОЛУБОЯРИНА Ірина Іванівна, ПЛЯКА Любова Володимирівна МУЗИЧНА АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ПСИХОКОРЕКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	50-55
СМИРНОВА Тетяна Анатоліївна ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ СПІВРОБІТНИЦТВА (ПАРТНЕРСТВА): МИСТЕЦЬКА ОСВІТА	55-58
ФЕРЕНЦІНЕ АЧ Ілдіка МОДЕРНІЗАЦІЯ ШКІЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ	58-64
ЧЕРЕПАНИН Мирон Васильович МУЗИЧНІ АУДІОФОНДИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В АРХІВНИХ ЗІБРАННЯХ МЮНХЕНА	64-68
ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МУЗИКАНТІВ-ВИКОНАВЦІВ В МАДРИДСЬКІЙ КОРОЛІВСЬКІЙ КОНСЕРВАТОРІЇ	68-71
АГІЙ Ярослав Юрійович ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	72-76
АКБАЄВА Шолпан Абільгазіївна, МАНАСІВ Багімбек Абілқасимович, КУСУМЖАНОВ Асан РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ	76-81
АПШАЙ Федір Васильович МОТИВАЦІЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО» ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ФОРМУВАННЯ ЦМФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	82-86

ВИШПІНСЬКА Ярина Маноліївна КРАЄЗНАВЧА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ОСВІТНИХ ТА МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТЬОГО МУЗИКАНТА-ПЕДАГОГА	86-93
ГАБОРЕЦЬ Ольга Андріївна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ САМОВДОДОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	93-96
ГАСНЮК Вероніка Василівна МЕТОДИЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА СОЛЬНОГО СПІВУ	96-99
КАРМАЗІН Антон Олександрович ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ БАЛЕТ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ЖАНРУ В УКРАЇНСЬКІЙ МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ.....	100-103
КОВБАСЮК Андрій Михайлович ПІСЕННИЙ ФОЛЬКЛОР В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНИХ ПРОФЕСІЙНИХ ТРАДИЦІЙ ЛЬВОВА КІНЦЯ ХІХ–ХХ СТОЛІТЬ.....	104-108
КРАВЧУК Олена Геннадіївна СПРИЙМАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОДІВ МИСТЕЦТВА ЯК БАЗОВИЙ РІВЕНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ КОМУНІКАЦІЇ	108-113
КУРКІНА Сніжана Віталіївна, ЖУРАВЛЬОВ Віталій Максимович СТАРТАПИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	114-119
МАРУСИНЕЦЬ Маріанна Михайлівна, ПОСТРИГАЧ Надія Олегівна ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ШКОЛАХ АВСТРІЇ ТА ТУРЕЧЧИНИ	120-125
МУРОВАНА Ірина Володимирівна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-ХОРЕОГРАФІВ	126-130
ОСАДЦІВ Тарас Петрович, ВАРТОВНИК Валентина Олександрівна, ХОХЛОВА Аліна Олексіївна ОСОБЛИВОСТІ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ВІКОМ 6–7 РОКІВ У ФІГУРНОМУ КАТАННІ	130-135
ОСЕРЕДЧУК Ольга Анатоліївна АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ОСВІТИ НА ОСНОВІ ЗБОРУ ПЕРВИННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	135-139
ПШЕМІНСЬКА Лариса Олександрівна КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИКОЛИ ЛИСЕНКА	139-144
РУДЕНКО Іраїда Володимирівна, СОВА Ольга Сергіївна ПЛЕНЕР ЯК АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ПРОЦЕСІ ЗДОБУТТЯ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ	145-149
СТРИЖАКОВ Артем Олегович СПІЛКУВАННЯ ТА СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ	149-153
ТАЙНЕЛЬ Ельвіра Золтанівна, ЖИГАЛЬ Зоряна Михайлівна ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	154-157
ТЕЛЕП Оксана Анатоліївна ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	157-162
ТОДОСІЄНКО Наталія Леонідівна, МАЛЬОВ Сергій Васильович ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЕСТЕТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	162-167

СОСІНА Валентина Юріївна, МАЗУР Ірина Володимирівна, ТОКАР Тетяна Василівна ОСОБЛИВОСТІ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ТЕХНІКО-ЕСТЕТИЧНИХ ВИДАХ СПОРТУ.	167-172
ЧЕРНЬОНКОВ Ярослав Олександрович, ВАСЮТИНСЬКА Олена Іртурівна НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ В ПЕРІОД ВІЙНИ	173-177
ШИНКАРУК Олександра Василівна РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	178-182
БЕДНА Юлія Олександрівна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОБОТИ З ДІТЬМИ З АУТИЗМОМ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ...	182-185
БЕРЕЗЮК Дмитро Іванович ФОРМУВАННЯ ДИДАКТИЧНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ.	186-190
ВІЗАВЕР Вікторія Арпадівна ВПЛИВ АДАПТАЦІЇ ТА ПЕРЕЖИВАНЬ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	190-195
ГОЛУСОВА Лариса Іванівна ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ОРКЕСТРОВОГО КОЛЕКТИВУ.	195-199
ГРЕБЕНЮК Олена Володимирівна ЗВ'ЯЗОК МУЗИКИ ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ХУДОЖНИКІВ ПРЕРАФАЕЛІТІВ.	200-208
КОЧУБЕЙ Олена Василівна РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ	208-212
ЛУКІЯНЧУК Інна Володимирівна ПРИНЦИПИ ТА ЗМІСТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ У НАПРЯМІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЇ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	213-217
МОЗГАЛЬОВ Андрій Анатолієвич ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЦИФРОВА КОМПЕТЕРТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»	218-222
ПАХОЛЬЧАК Євгенія Сергіївна, КУЛИК Денис Олексійович ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	223-226
ТАТАРКО Катерина Олександрівна СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ АРТИСТІВ-ВОКАЛІСТІВ	227-231
ХОМЯК Григорій Григорович СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	231-235
ШЕВЧЕНКО Анастасія Ігорівна ВИКЛАДАННЯ ЖОНГЛЮВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	235-239
ЗОРОЧКІНА Тетяна Сергіївна, ЗОБЕНЬКО Наталія Анатоліївна, ГОНЧАРУК Віталій Володимирович ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ КОРЕКЦІЇ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.	239-243

CONTENT

BIDA Olena Anatolyivna, KUCHAY Tetyana Petrivna, SYROEZHKO Olga Vasylivna, BOHIV Evelina Ivanivna THEORETICAL ASPECTS OF IMPROVING PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TOURIST INDUSTRY SPECIALISTS IN UKRAINE	10-15
BRASLAVSKA Oksana Volodymyrivna, SOVHIRA Svitlana Vasylivna A MODEL FOR FORMING THE READINESS OF FUTURE CHEMISTRY TEACHERS FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES	15-21
ZUZYAK Tetyana Petrovna, HRINCHENKO Tetyana Dmitrivna, MATSYUK Aleksandr Maksymovich FORMATION OF THE ARTISTIC EXPERIENCE OF THE FUTURE TEACHER OF CHOREOGRAPHY IN THE CONTEXT OF TRANSCULTURAL COMMUNICATION	21-26
KARDASH Oleg Vasylivnych, CHERNOVSKY Serhiy Mykhailovych PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF THE SOCIAL COMPETENCE OF THE PERSONALITY OF DESIGN STUDENTS	26-31
KOROTYA-KOVALSKA Valentina Pavlivna, LOTSMAN Ruslana Oleksandrivna THE ROLE OF THE UKRAINIAN FOLK SONG IN WORLD SPACE AND ART EDUCATION	31-37
MASLOV Valery Serhiyovych, SHETELYA Nataliya Ihorivna SELF-CONFIDENCE: CAUSES, FORMS AND OVERCOME	37-41
MOZGALYOVA Natalia Georgievna, NOVOSADOVA Anna Anatolyivna, LUCHENKO Olena Volodymyrivna THE ROLE OF UKRAINIAN FOLK SONGS IN MUSICAL, AESTHETIC AND PATRIOTIC EDUCATION OF FUTURE TEACHERS OF ARTS	41-45
OROS Ildiko Imrievna, CHYCHUK Antonina Petrivna, HUTTERER Eva Voytehivna THE ROLE OF BLENDED EDUCATION IN THE TRAINING OF SPECIALISTS	46-50
POLUBOYARYNA Iryna Ivanivna, PLYAKA Lyubov Volodymyrivna MUSIC ART THERAPY AS A METHOD OF PSYCHOCORRECTION AND PERSONALITY DEVELOPMENT	50-55
SMYRNOVA Tetyana Anatolyivna PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF COOPERATION (PARTNERSHIP): ART EDUCATION	55-58
FERENCZINÉ ÁCS Ildikó MODERNIZATION OF SCHOOL MUSIC EDUCATION	58-64
CHEREPANYN Myron Vasylivnych MUSICAL AUDIO FUNDS OF THE UKRAINIAN DIASPORA IN MUNICH ARCHIVE COLLECTIONS	64-68
CHERKASOV Volodymyr Fedorovych PROFESSIONAL TRAINING OF MUSICIANS-PERFORMERS AT THE MADRID ROYAL CONSERVATORY	68-71
AHIY Yaroslav Yuriyovych FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE MANAGERS OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITIES	72-76
AKBAEVA Sholpan Abilgaziivna, MANASOV Bagimbek Abylkassymovich, KUSUMZHANOV Asan DEVELOPMENT OF MODERN FINE ARTS OF CENTRAL ASIA	76-81
APSHAY Fedir Vasylivnych MOTIVATION OF FUTURE SPECIALISTS IN THE CULTURE AND ARTS FIELD OF HIGHER EDUCATION DEPARTMENTS TO THE FORMATION OF CENTRAL COMPETENCES	82-86

VYSHPINSKA Yaryna Manoliivna REGIONAL STUDY COMPONENT IN THE FORMATION OF MUSIC EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MUSIC TEACHERS	86-93
HABORETS Olha Andriivna FEATURES OF FORMATION OF SELF-PERFECTION OF FUTURE PHYSICIANS BY MEANS OF INFORMATION TECHNOLOGIES.....	93-96
GASNYUK Veronika Vasylivna METHODOLOGICAL CULTURE OF THE TEACHER OF SOLO SINGING	96-99
KARMAZIN Anton Aleksandrovich THE FIRST NATIONAL BALLET IN THE CONTEXT OF GENRE FORMATION IN UKRAINIAN MUSICAL CULTURE	100-103
KOVASYUK Andriy Mykhailovych SONG FOLKLORE IN THE CONTEXT OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL MUSICAL TRADITIONS Lviv END OF THE 19TH-XX CENTURIES.....	104-108
KRAVCHUK Olena Hennadiivna PERCEPTION OF COMMUNICATIVE CODES OF ART AS A BASIC LEVEL OF PERFORMING ARTISTIC COMMUNICATION.....	108-113
KURKINA Snizhana Vitalievna, ZHURAVLEV Vitaliy Maksimovich STARTUPS AS AN IMPORTANT VECTOR FOR THE EDUCATIONAL SECTOR IN UKRAINE.....	114-119
MARUSYNETS Marianna Mykhailivna, POSTRYHACH Nadiya Olehivna ORGANIZATION OF DISTANCE LEARNING IN SCHOOLS OF AUSTRIA AND TURKEY IN QUARANTINE	120-125
MUROVANA Iryna Volodymyrivna PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS-CHOREGRAPHERS	126-130
OSADTSIV Taras Petrovich, VARTOVNIK Valentina Oleksandrivna, KHOKHLOVA Alina Oleksiyivna PECULIARITIES OF CHOREOGRAPHIC TRAINING FOR CHILDREN AGED 6–7 YEARS IN FIGURE SKATING.....	130-135
OSREDCHUK Olga Anatolyivna ANALYSIS OF EDUCATION QUALITY INDICATORS BASED ON THE COLLECTION OF PRIMARY INFORMATION.....	135-139
PSHEMINSKA Larysa Olexandrivna CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF MUSIC AND PEDAGOGICAL ACTIVITIES OF MYKOLA LYSENKO	139-144
RUDEKO Iraida Volodymyrivna, SOVA Olha Sergeyevna PLEIN AIR AS AN ART THERAPEUTIC INFLUENCE METHOD ON STUDENT MENTAL HEALTH DURING THE ART LEARNING PROCESS	145-149
STRYZHAKOV Artem Olehovych COMMUNICATION AND SOCIAL RELATIONS	149-153
TAINEL Elvira Zoltanivna. ZHIGAL Zoryana Mihailivna INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF TEACHING THE ART OF MUSIC IN SECONDARY EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	154-157
TELEP Oksana Anatolyivna TRANSFORMATION OF THE SOCIO-CULTURAL SPHERE IN GLOBALIZATION	157-162

TODOSIIENKO Nataliia Leonidivna, MALOV Serhiy Vasyliovych PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PRIMARY GRADES FOR THE FORMATION OF INTERSUBJECTIVE AESTHETIC COMPETENCES IN YOUNGER SCHOOL STUDENTS	162-167
SOSINA Valentina Yuriivna, MAZUR Iryna Volodymyrivna, TOKAR Tetiana Vasylivna FEATURES OF CHOREOGRAPHIC TRAINING IN TECHNICAL AND AESTHETIC SPORTS	167-172
CHERNIONKOV Yaroslav Olexandrovyh, VASYUTYNSKA Yelena Arturivna FOREIGN LANGUAGES TEACHING OF FUTURE POLICE OFFICERS DURING WAR PERIOD	173-177
SHYNKARUK Oleksandra Vasylivna IMPLEMENTATION OF THE ACADEMIC CHARITY POLICY OF HIGHER EDUCATION ACQUIRES IN UKRAINE	178-182
BIEDNA Yuliia Olexandrivna PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR WORKING WITH CHILDREN WITH AUTISM IN MUSIC CLASSES	182-185
BEREZYUK Dmytro Ivanovych FORMATION OF DIDACTIC SKILLS OF TEACHING COLLEGE STUDENTS USING ACTIVE TEACHING METHODS IN PHYSICAL EDUCATION	186-190
VIZAVER Victoria Arpadivna THE IMPACT OF ADAPTATION AND EXPERIENCES ON THE HEALTH OF FIRST-YEAR STUDENTS IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	190-195
GOLIUSOVA Larisa Ivanivna FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCES OF FUTURE TEACHERS-MUSICIANS IN THE CONDITIONS OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE ORCHESTRA COLLECTIVE	195-199
HREBENIUK Olena Volodimirivna THE CONNECTION BETWEEN MUSIC AND FINE ARTS ON THE EXAMPLE OF THE WORK OF THE PRE-RAPHAELITE ARTISTS	200-208
KOCHUBEI Elena Vasylyvna DEVELOPMENT OF CRITICAL THINKING OF FUTURE CHEMISTRY TEACHERS USING INTERNET RESOURCES	208-212
LUKIANCHUK Inna Volodymyrivna PRINCIPLES AND CONTENT OF EXPERIMENTAL EDUCATION OF PHILOLOGY STUDENTS IN THE DIRECTION OF IMPLEMENTING THE IDEA OF VALUE ATTITUDE TO THE UKRAINIAN LANGUAGE	213-217
MOZGALYOV Andriy Anatolievich CONTENT FILLING OF THE CONCEPT «DIGITAL COMPETENCE OF THE FUTURE INFORMATION TECHNOLOGY SPECIALISTS»	218-222
PAKHOLCHAK Yevgeniia Serhiyivna, KULIK Denis Oleksiyovych FEATURES OF THE EDUCATIONAL PROCESS OF STUDENT CHOREOGRAPHERS IN WARTIME	223-226
TATARKO Kateryna Oleksandrivna ESSENCE, CONTENT, AND COMPONENT STRUCTURE OF THE PERFORMANCE CULTURE OF FUTURE VOCALISTS	227-231
KHOMYAK Hryhoriy Grigorovich ESSENCE AND STRUCTURE OF READINESS OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS FOR PROFESSIONAL ACTIVITY	231-235
SHEVCHENKO Anastasia Ihorivna TEACHING JUGGLING IN DISTANCE LEARNING CONDITIONS	235-239
ZOROCHKINA Tetiana Sergiivna, ZOBENKO Nataliia Anatoliivna, HONCHARUK Vitalii Volodymyrovych THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF THE CORRECTION OF THE SENSORY DEVELOPMENT OF YOUNGER SCHOOL STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS	239-245

КУЧАЙ Тетяна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти, Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів.

СИРОЄЖКО Ольга Василівна – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів.

БОГІВ Евеліна Іванівна – кандидат педагогічних наук, викладач німецької мови Відокремленого структурного підрозділу «Мукачівський фаховий коледж Національного університету біоресурсів та природокористування України».

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VIDA Olena Anatoliivna – Doctor Pedagogical Sciences, Professor, head of the Department of Pedagogy, Psychology, Primary and Preschool Education and

Management of Educational Institutions, Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

KUCHAI Tetyana Petrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pedagogy, Psychology, Elementary, Preschool Education and Management of Educational Institutions, Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rákóczi II.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists

SYROIEZHKO Olha Vyacheslavivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant at the Department of Pedagogy. National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

BOHIV Evelina Ivanivna – Candidate of Pedagogical Sciences, teacher of the German language at the Separate Structural Unit «Mukachiv Vocational College of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine».

Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2023 р.

УДК 378.018.8:373.5.011.3-051:54]-027.561-047(045)

DOI: 10.59694/2786-6904-2023-1-3-15-21

БРАСЛАВСЬКА Оксана Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри географії та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0852-686X>
e-mail: oksana.braslavaska@udpu.edu.ua

СОВГІРА Світлана Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хімії, екології та методики їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8742-7773>
e-mail: sovgirasvitlana@gmail.com

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

БРАСЛАВСЬКА Оксана Володимирівна, СОВГІРА Світлана Василівна. МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті обґрунтовано модель формування готовності майбутніх учителів хімії до професійної діяльності та розкрито її компонентний склад, який є сукупність цільового, нормативного, організаційно-діяльнісного та оцінно-результативного блоків. Встановлено, що цільовий блок моделі представлений у єдності мети та завдань. Обґрунтовано методологічні підходи та принципи: доступності, взаємозв'язку теорії з практикою, систематичності та послідовності, індивідуалізації та диференціації, рефлексивності.

Ключові слова: модель, формування, готовність, майбутні учителі хімії, професійна діяльність, блоки, критерії, рівні.

BRASLAVSKA Oksana Volodymyrivna, SOVHIRA Svitlana Vasylivna. A MODEL FOR FORMING THE READINESS OF FUTURE CHEMISTRY TEACHERS FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES

The article substantiates the model of formation of readiness of future chemistry teachers for professional activity and discloses its component composition, which is a set of target, normative, organizational-activity and assessment-resultative blocks. It was established that the target block of the model is represented in the unity of the goal and tasks. The goal of model of forming the readiness of future chemistry teachers for professional activity is revealed. Tasks include: formation and development of positive motives for professional activity; formation and development of knowledge, abilities and skills of professional activity in the form of solving practical tasks; formation and development of the ability and willingness to apply acquired knowledge, skills and abilities in practical pedagogical activities. Methodological approaches: systemic, person-oriented, practice-oriented, and the principles of: accessibility, relationship between theory and practice, systematic and consistency, individualization and differentiation, reflexivity are justified.

It was revealed that the normative block of the model contains requirements that are mandatory during the implementation of the Secondary Education (Chemistry) educational program of the first bachelor's level by institutions of higher education, specified in the State Standard of Basic Secondary Education. It has been proven that the organizational and activity block reflects the peculiarities of training future chemistry teachers by solving practical tasks in the conditions of pedagogical practice. For this, the variable discipline «Pedagogical mastery of solving practical problems in chemistry»

was developed. Active and interactive methods of conducting classes (computer simulations, business and role-playing games, analysis of specific situations, psychological and other trainings) and forms of education are defined: practical classes, laboratory work, analysis of lessons conducted by teachers and students (after attending classes, and also by video recordings, lesson notes, etc.), individual and group consultations.

The means of education have been determined: printed (programs and curricula, textbooks, teaching aids, workshops, collections of tasks, instructional cards, etc.); audiovisual (presentations, video films); visual (posters, tables, illustrations); demonstration (models, educational devices and devices for experiments); graphic (diagrams, drawings); digital (computer programs, Internet). The assessment-result block of the model with criteria and level indicators of readiness of future chemistry teachers for professional activity is presented. The structure of the readiness of future chemistry teachers for professional activity in the unity of motivational, objective, content, activity, reflective criteria and their levels: low, medium, high was determined.

Keywords: model, formation, readiness, future chemistry teachers, professional activity, blocks, criteria.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасних умовах значимість педагогічної проблеми, пов'язаної з підготовкою майбутніх вчителів, набула особливої актуальності. Зміни, що відбуваються інтенсивними темпами в суспільстві, вимагають від закладів вищої освіти підготовки фахівців, які вміють набувати необхідні знання та застосовувати їх на практиці.

Особливої актуальності набувають зміни у професійній підготовці майбутніх вчителів хімії, оскільки від їх знань, умінь, культури, педагогічної діяльності в галузі хімічної освіти залежить рівень освіченості молодого покоління. Перехід до підготовки студентів на якісно нову основу відкриває значні перспективи у соціальному та педагогічному аспекті, що сприяє підвищенню престижу вчителя хімії у закладах загальної середньої освіти та суспільстві.

Проте, як зазначають дослідники та практики освіти (О. Авдєєва [1], В. Плющ [8], Н. Прибора [9]), за період навчання студентів у ЗВО у них недостатньо формується необхідний для вирішення завдань сучасної хімічної освіти рівень готовності до професійної діяльності. Знання майбутніх вчителів хімії нерідко мають розрізнений, формальний характер, відірвані від об'єктів навколишнього світу, від способів їх адаптації до використання у освітньому процесі різних типів, різних освітніх програм. О. Авдєєва підкреслює, що вчитель хімії має бути професіоналом у галузі хімічних наук, але на відміну від інших фахівців-хіміків, йому недостатньо просто знати хімію та володіти хімічними знаннями та вміннями, необхідно досконало володіти методами та прийомами навчання, уявляти кінцеві цілі навчання та знати шляхи та засоби їх досягнення [1, с. 75].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз педагогічної теорії та практики показав, що науковці розглядають проблему професійної підготовки студентів у ЗВО за різними аспектами. У роботах вчених (О. Авдєєва [1], В. Плющ [8]) досліджено загальні закономірності формування та функціонування вчителя у професійній діяльності. Важливі розробки умов ефективної підготовки студентів до професійної діяльності у ЗВО, у позааудиторній роботі, в умовах педагогічної практики створено А. Грабовим [4], Н. Приборою [9]. О. Avdyueva [12] розробила закономір-

ності професійної підготовки майбутніх вчителів. У дослідженнях О. Блажко [3] Н. Лукашової [6], М. Лукашук [7], П. Самойленко [10], О. Ярошенко [11] та ін. розглядаються особливості оволодіння майбутніми вчителями хімії основами вирішення професійних завдань: ситуаційно-методичних, хімічних, ситуативних.

Метою статті є розробка моделі формування готовності майбутніх учителів хімії до професійної діяльності та обґрунтування її складників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Моделювання є одним із методів наукового дослідження в педагогіці, що дозволяє об'єднати емпіричне та теоретичне в педагогічному дослідженні, поєднувати в ході вивчення педагогічного об'єкта експеримент із побудовою логічних конструкцій та наукових абстракцій (К. Копаниця [5], В. Плющ [8]). З позиції цільової спрямованості у педагогіці виділяють такі види моделей: навчальні (наочні посібники, різноманітні тренажери, навчальні програми); дослідні (зменшені чи збільшені копії проєктованого об'єкта; такі моделі використовують для дослідження об'єкта та прогнозування його майбутніх характеристик); науково-технічні (створюють для дослідження процесів і явищ); ігрові: військові, економічні, спортивні, ділові ігри (відтворюють поведінку об'єкта у різних ситуаціях, програючи їх з урахуванням можливої реакції з боку конкурента, союзника чи противника); імітаційні (відображають реальність з тим чи іншим ступенем точності, імітують її).

Розроблена в аспекті нашого дослідження модель є сукупність цільового, нормативного, організаційно-діяльнісного та оцінно-результативного блоків.

Цільовий блок моделі представлений у єдності мети та завдань. Основною метою моделі є формування готовності майбутніх учителів хімії до професійної діяльності. До завдань віднесено: формування та розвиток позитивних мотивів до професійної діяльності; формування та розвиток знань, умінь і навичок професійної діяльності у вигляді вирішення практичних завдань.

Досягнення мети і розв'язання поставлених завдань розробленої моделі можливе на основі реалізації в процесі навчання системного, особистісно-орієнтованого, практико-орієнтованого підходів.

Системний підхід дозволяє розглядати самостійні компоненти у взаємозв'язку, інтегрувати різні за змістом дисципліни, створені задля підготовки майбутніх вчителів хімії, пов'язувати між собою суб'єктів педагогічного процесу, цілісно використовувати методи і форми освітнього процесу. Особистісно-орієнтований підхід є основою професійного становлення майбутніх учителів хімії. Основними характеристиками такого підходу є суб'єктивність, саморозвиток, діалог, рефлексія як форма самовиявлення особистості. Практико-орієнтований підхід забезпечує підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів хімії через посилення практичного спрямування змісту та організації освітнього процесу у ЗВО.

Основна мета розробленої моделі реалізується через методологічні підходи з урахуванням принципів доступності, взаємозв'язку теорії з практикою, систематичності та послідовності, індивідуалізації та диференціації, рефлексивності.

На основі принципу доступності визначається ступінь науково-теоретичних труднощів навчального матеріалу, його обсяг, форми та методи навчання. Принцип зв'язку теорії з практикою характеризує необхідність підготовки майбутніх учителів хімії до використання теоретичних знань у різноманітних практичних ситуаціях. Принцип систематичності та послідовності спрямований на закріплення раніше засвоєних знань, навичок, умінь, їх послідовний розвиток, вдосконалення та на цій основі запровадження нових знань, формування навичок та умінь. Процес врахування та розвитку індивідуально-психологічних особливостей майбутніх учителів хімії здійснюється через принцип індивідуалізації, який спрямовано на подолання протиріч між рівнем навчальної діяльності, який задають освітні та реальні можливості кожного студента. Реалізується через диференціацію навчального матеріалу, розробку систем завдань різного рівня труднощів та обсягу, розробку системи заходів щодо організації процесу навчання у навчальних групах, що враховує індивідуальні особливості кожного студента. Принцип рефлексивності – звернення майбутніх учителів хімії до осмислення власного досвіду, виявлення моральних смислів діяльності, поведінки, спілкування.

Нормативний блок моделі містить вимоги, обов'язкові під час реалізації освітньої програми Середня освіта (Хімія) першого бакалаврського рівня ЗВО, зазначені у Державному стандарті базової середньої освіти. Зокрема, це вимога до особистісних якостей вчителя, невіддільних від його професійних компетентностей, а саме, здатність успішно діяти на основі практичного досвіду, умінь та знань під час вирішення професійних завдань.

Організаційно-діяльнісний блок відображає особливості підготовки майбутніх учителів хімії за допомогою вирішення практичних завдань в

умовах педагогічної практики. Для цього розроблено варіативну дисципліну «Педагогічна майстерність вирішення практичних завдань з хімії», який, як ми припускаємо, може посилити практичну підготовку майбутніх учителів хімії. На заняттях з цієї дисципліни можливе рішення студентами різних за обсягом та складністю практичних завдань: загальнопрофесійних, спеціальних професійних.

Курс представлений такими темами: Професійне завдання. Види та типи практичних завдань. Знайомство з діяльністю вчителя щодо здійснення аналізу та вирішення практичних завдань, видами та типами практичних завдань, які вирішуються в педагогічній системі, перетворенням ситуацій у професійне завдання. Вивчення алгоритмів розв'язання професійних завдань, прикладів конструювання практичних завдань з урахуванням конкретних педагогічних ситуацій. Вивчення діяльності вчителя хімії щодо здійснення аналізу та вирішення практичних завдань з хімії, їх типології, етапів вирішення, прикладів конструювання таких завдань на основі конкретних педагогічних ситуацій.

При визначенні методів проведення занять зі студентами ми керувалися положеннями компетентнісного підходу, за якими передбачається широке використання активних та інтерактивних методів проведення занять (комп'ютерних симуляторів, ділових та рольових ігор, розбору конкретних ситуацій, психологічних та інших тренінгів) у поєднанні з позааудиторною роботою з метою формування та розвитку професійних навичок студентів. Зупинимося на деяких із них. Дискусійний метод допомагає вирішувати такі завдання: навчання аналізу реальних ситуацій; відділення важливого від другорядного та формулювання проблеми; моделювання особливо складних ситуацій, коли навіть здібний студент не взмозі одноосібно охопити всі аспекти проблеми; формування здатності критично оцінювати та захищати свої переконання. Мозковий штурм використовується для колективного вирішення проблем при розробці конкретних проектів, де передбачається генерація групи різноманітних ідей, їх відбір і критична оцінка. Гра – діяльність (частіше спільна діяльність) людей, що відтворює ті чи інші практичні ситуації та систему взаємовідносин, один із засобів активізації навчального процесу в системі освіти. Виділяють три основні категорії ігор: ділові, рольові та організаційно-діяльні ігри [1, с. 84]. Тренінги складаються з комплексу різноманітних вправ та ігор, об'єднаних у систему невеликими теоретичними модулями (по 5-15 хвилин). Використання портфоліо в навчальному процесі сприяє розвитку у майбутніх учителів навичок роботи з різними видами навчальної та професійної інформації, формуванню професійної рефлексії, а також професійних та загальнокультурних якостей.

Діяльнісна складова організаційно-діяльничого блоку передбачає вирішення практичних завдань-ситуацій. У процесі вирішення конкретної ситуації студенти можуть використати свій досвід та отримані знання, застосовувати ті способи, засоби та критерії аналізу, які були набуті ними у процесі попереднього навчання. А. Грабовий розглядає такі типи ситуацій: ситуація-ілюстрація (демонструє закономірності, механізми, наслідки); ситуація-проблема (опис реальної проблемної ситуації, вирішення якої необхідно знайти); ситуація-оцінка (опис положення, вихід із якого вже знайдено); ситуація-вправа (звернення до спеціальних джерел інформації, літератури, довідників) [4, с. 36].

Розглянуті активні та інтерактивні методи проведення занять можуть бути спрямовані насамперед на підвищення власної активності студентів та їх мотивації до навчально-професійної діяльності. Вони дозволяють перейти від пасивного засвоєння знань студентами до їхнього активного застосування у модельних чи реальних ситуаціях професійної діяльності, що, безумовно, підвищує якість їх підготовки.

У пошуках шляхів більш ефективного використання структури занять різних типів особливої значущості набувають форми навчання: практичні заняття, лабораторні роботи, аналіз уроків, проведених вчителями та студентами (після відвідування уроків, а також за відеозаписами, конспектами уроків тощо), індивідуальні та групові консультації.

Важливим компонентом освітнього процесу є засоби навчання: друковані (програми та навчальні плани, підручники, навчальні посібники, практикуми, збірники завдань, інструктивні картки тощо); аудіовізуальні (презентації, відеофільми); наочні (плакати, таблиці, ілюстрації); демонстраційні (макети, моделі, навчальні прилади для експериментів); графічні (схеми, малюнки, креслення); цифрові (комп'ютерні програми, Інтернет).

Оцінно-результативний блок моделі представлений критеріями та рівневими показниками готовності майбутніх учителів хімії до професійної діяльності. Особистісну та професійну характеристику студентів у процесі їх підготовки до професійної діяльності можна подати в єдності мотиваційно-цільового, змістового, діяльничого, рефлексивного критеріїв.

Мотиваційно-цільовий критерій визначає внутрішню позицію майбутніх учителів хімії, їх цілі, бажання, настрої, психологічну готовність поглиблювати та вдосконалювати отримані знання, потребу практично застосовувати їх у навчальній, майбутній професійній діяльності. Вивчення характеру цілей студентів здійснювалося у процесі педагогічного спостереження, результати якого вчителі-наставники фіксували у щоденниках спостережень. У дослідженні ми використовували класифікацію цілей, запропоновану О Березан:

стимульно-репродуктивні цілі реалізуються при самостійному відтворенні інформації, продуктивно-модельноючі – у процесі перетворення засвоєної інформації, творчі – під час використання засвоєної інформації щоб отримати об'єктивно нові знання [2, с. 192].

Вивчення мотивації навчальної діяльності студентів проводилося у процесі педагогічного спостереження та за результатами аналізу опитувальника «Мотивація навчання студентів». Визначено такі види навчальної діяльності: неусвідомлена, епізодична; зовнішня, що виражає орієнтацію на учіння як засіб досягнення цілей, не пов'язаних із навчанням у ЗВО; внутрішня, що спрямовує орієнтацію учіння на процес пізнання.

Змістовий критерій визначає теоретичні знання, вміння та навички професійної діяльності майбутніх вчителів хімії, ступінь взаємозв'язку та перенесення знань за результатами вирішення практичних завдань. У розробленій моделі для вирішення практичних завдань використовується метод категорійно нормативного аналізу. Сутність цього методу полягає в тому, що будь-яка висунута суб'єктом пропозиція розглядається як варіант розв'язання задачі, якому надається певна категорія її розв'язання: поверхнєве, вигідне (спосіб уникнення рішення), тривіальне, близьке, ідеальне (оригінальне) розв'язання.

Враховуючи нестандартність практичних завдань, нами також використовувалися показники оцінювання розв'язання задач, запропоновані М. Лукашук: ефективність (досягнуто необхідне завдання), оптимальність (чи виправдано таке рішення), оригінальність (рішення нове або відоме раніше), розробленість (хід рішення докладний чи на рівні ідей) [7, с. 20].

Діяльничий критерій характеризується на основі аналізу самостійності та активності майбутніх учителів хімії. Вивчення характеру самостійності та активності здійснювалося у процесі педагогічного спостереження. У проведеному дослідженні виділено три рівні самостійної діяльності студентів: репродуктивний (відтворення наявних знань), реконструктивний (уміння вибрати інформацію з кількох джерел, застосовувати наявні знання для вирішення конкретного завдання), творчий (самостійна постановка проблеми чи завдання, складання плану її вирішення, постановка власних гіпотез та їх перевірка).

Пізнавальна активність особистості є основою діяльності, що сприяє відкриттю для студентів нових знань чи умінь. Вирізняють такі якісні рівні прояву активності: стимульно-продуктивний (діяльність спрямована на відтворення готових положень), евристичний (студент знаходить і сприймає закономірності однотипних явищ), креативний (застосування нових прийомів, подолання труднощів, здатність вносити елементи новизни в способи виконання завдань).

Сформованість рефлексивного критерію (емоційне переживання процесу та результатів власної діяльності) характеризується на основі вивчення показників самоконтролю, самооцінки та рефлексивної позиції у процесі педагогічного спостереження, а також на підставі аналізу результатів опитувальника «Визначення рівня рефлексії». При доборі психодіагностичної методики враховувалася сучасна типологія рефлексії, розроблена О. Авдєєвою [1, с. 164].

Перевірка самоконтролю здійснювалася за рівнями: високим (студенти здійснюють самоперевірку дій з власної ініціативи, прагнуть все зрозуміти самостійно, без допомоги ззовні, практично не помиляються), середнім (студенти помиляються в нових умовах, але усвідомлюють це та виправляються, оскільки завжди прагнуть перевірити себе; механізм самоконтролю стає довільним при виявленні помилки, він не доведений до досконалості), низьким (студенти впевнені у своїй правоті, не критично ставляться до зауважень, важко працюють за схемою, адекватно сприймають нове правило тільки після багаторазових повторень, не здатні застосувати його в умовах, що змінилися).

Самооцінка визначалася як адекватна, частково адекватна та неадекватна: адекватна самооцінка дозволяє студенту поставитися до себе критично, правильно співвіднести свої сили із завданнями різної складності та з вимогами оточуючих; частково адекватна самооцінка характеризується непослідовним проявом реалістичних самооцінок, орієнтацією студентів на думки оточуючих; неадекватна самооцінка свідчить про необ'єктивну оцінку людиною самої себе, її думка про себе розходиться з думкою про неї оточуючих.

Прояв рефлексивної позиції у предметній сфері О. Авдєєва [1, с. 187] характеризує за рівнями: стимульно-репродуктивний рівень проявляється у тому, що студент працює у межах заданого способу без проявів власної ініціативи; конструктивний рівень характеризується усвідомленістю потреби вдосконалення методу роботи; креативний рівень виявляється у прагненні студента доводити і обгрунтовувати свою позицію, ставити питання, вести дискусію, у готовності до адекватної самооцінки.

Критеріальне оцінювання показників сформованості рівнів готовності майбутніх учителів хімії до професійної діяльності подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Критеріальне оцінювання показників сформованості рівнів готовності майбутніх учителів хімії до професійної діяльності

Показники	Рівні та критерії оцінки за кожним показником		
	Мінімальний (0 балів)	Оптимальний (1 бал)	Максимальний (2 бала)
Мотиваційно-цільовий критерій			
1. Цілі навчальної діяльності	Стимульно – репродуктивні	Продуктивно-моделюючі	Творчі
2. Мотивація навчальної діяльності	Неусвідомлена, епізодична	Зовнішня	Внутрішня
Змістовий компонент: вирішення практичних завдань			
3. Категоріально-нормативний аналіз вирішення практичних завдань	Не приступили до вирішення завдання, поверхове чи вигідне вирішення практичного завдання	Тривіальне або близьке рішення практичного завдання	Ідеальне (оригінальне) вирішення практичного завдання
4. Ефективність	За рішенням не зрозуміло, як можна досягти результату	Загалом хід рішення зрозумілий і результату досягти можна, але деякі моменти рішення не продумані	Запропоноване рішення дозволяє чітко зрозуміти як досягти результату
5. Оптимальність	Рішення громіздке, використання багатьох прийомів не виправдане	Рішення оптимальне, але деякі моменти процесу вирішення можна значно спростити	У рішенні використано метод, завдяки якому вийшло чітко та оптимальне рішення
6. Оригінальність	Рішення стандартне	Рішення зустрічається у відповідях рідко (від 5 до 10% студентів)	Рішення оригінальне (зустрічається менш ніж у 5% студентів)
7. Розробленість	Не поданий чи незрозумілий хід розв'язання завдання	Рішення міститься на рівні ідей, які можна довести до розумного обгрунтування та завершення	Чітко та грамотно обгрунтовано рішення та обгрунтовано всі дії
Діяльнісний критерій			
8. Самостійність	Репродуктивна	Реконструктивна	Творча
9. Активність	Стимульно – продуктивна	Евристична	Креативна
Рефлексивний критерій			
10. Самоконтроль	Низький	Середній	Високий
11. Самооцінка	Неадекватна	Частково адекватна	Адекватна
12. Рефлексивна позиція	Стимульно – репродуктивна	Конструктивна	Креативна

Використання виділених критеріїв і показників їх оцінки дозволяє виокремити рівні готовності майбутніх вчителів хімії до професійної діяльності: низький, середній, високий. Розроблені критерії оцінки та виділені рівні готовності майбутніх вчителів хімії до професійної діяльності можуть застосовуватись при оцінці результатів навчальної діяльності майбутніх вчителів хімії, поетапно оцінювати ефективність їхньої підготовки до професійної діяльності та своєчасно вносити корективи у творчу діяльність педагогів та студентів.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Розроблена модель формування готовності майбутніх учителів хімії до професійної діяльності є сукупність цільового, нормативного, організаційно-діяльнісного та оцінно-результативного блоків. Ключовою особливістю розробленої моделі є підготовка майбутніх учителів хімії через вирішення практичних завдань за умов педагогічної практики. Особистісну та професійну характеристику майбутніх вчителів у процесі підготовки до професійної діяльності подано в єдності мотиваційно-цільового, змістового, діяльнісного, рефлексивного критеріїв. Розроблені критерії та їх показники дозволяють виокремити рівні готовності майбутніх вчителів хімії до професійної діяльності: низький, середній, високий.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у апробації розробленої моделі у процесі дослідно-експериментальної роботи.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Авдеева О. Ю. Підготовка майбутнього вчителя хімії до формування гностичних умінь в учнів у позакласній діяльності. дис. ... докт. філософії. Житомир. 2021. 359 с.
2. Березан О. Збірник задач з хімії. Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 368 с.
3. Блажко О. А., Блажко А. В. Розв'язування ситуаційно-методичних задач як чинник особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя хімії профільної школи. Особистісно-професійний розвиток вчителя в умовах реалізації Концепції Нової української школи: матер. Всеукр. наук.-практ. конференції з міжнародною участю (14–16 червня 2018 р.) Мелітополь: ФОП Однорог Т. В. 2018. 38 с.
4. Грабовий А. К. Теоретико-методичні засади вдосконалення експериментально-методичної підготовки майбутніх вчителів хімії. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. III (24). 2015. 48. С. 34–37.
5. Копаниця К. Технологічний підхід до моделювання дидактичних ситуацій. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2. 2009. В. 25. С. 170–177.
6. Лукашова Н. І., Бушуєва Г. В., Кожема А. Г., Сობоль Л. В. Використання методичних задач у формуванні професійно-методичної компетентності майбутніх учителів хімії. *Хімічна та екологічна освіта: стан і перспективи розвитку: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції. (Вінниця, 30 листопада 2017 р.)*. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 75–77.
7. Лукашук М. М., Марушко Л. П., Янчук О. М., Кадикало Е. М. Розв'язування ситуаційно-методичних задач як один із підходів до вдосконалення методичної підготовки майбутніх учителів хімії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загаль-*

- ноосвітній школах : зб. наук. пр. Запоріжжя : КПУ. 2021. Вип. 79. С. 18–22.
8. Плющ В. М. Модель формування готовності майбутніх учителів природничих дисциплін до професійного самовдосконалення *Наукові записки Серія: Педагогічні науки*. 2020. Вип. 185. 147–152.
  9. Прибора Н. Формування готовності майбутніх учителів до використання хімічного експерименту в навчанні учнів. *Вища освіта України*, 2015. Вип. 2. С. 58–65.
  10. Самойленко П. В., Білоус О. В. Ситуаційні тестові завдання як засіб діагностики професійно-педагогічних компетенцій студентів-магістрантів педагогічного університету. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. 2009. Вип. 72. С. 93–98.
  11. Ярошенко О., Буяло Т. Хімічні задачі як важливий засіб підготовки студентів до навчання учнів хімії. *Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. праць*. 2002. Вип. LVII. Слов'янськ : СДПУ, С. 111–119.
  12. Avdyeyeva O. The training model of the future chemistry teacher to the formation of gnostic skills in students in extracurricular activities *Knowledge, Education, Law, Management* 2-21. Вип. 2 (38), 1. С. 3–10.

REFERENCES

1. Avdieieva, O. Yu. (2021). *Pidhotovka maibutnoho vchytelia khimii do formuvannia hnostychnykh umin v uchniv u pozaklasnii diialnosti*. [Preparation of the future chemistry teacher for the formation of gnostic skills in students in extracurricular activities]. Zhytomyr.
2. Berezan, O. (2020). *Zbirnyk zadach z khimii*. [A collection of chemistry problems]. Ternopil.
3. Blazhko, O. A., Blazhko, A. V. (2018). *Rozviazuvannia sytuatsiino-metodychnykh zadach yak chynnyk osobystisno-profesiinoho rozvytku maibutnoho vchytelia khimii profilnoi shkoly*. [Solving situational and methodical problems as a factor in the personal and professional development of the future chemistry teacher of a specialized school]. Melitopol.
4. Hrabovyi, A. K. (2015). *Teoretyko-metodychni zasady vdoskonalennia eksperymentalno-metodychnoi pidhotovky maibutnykh vchyteliv khimii*. [Theoretical and methodological principles of improving the experimental and methodological training of future chemistry teachers].
5. Kopanytsia, K. (2009). *Tekhnolohichni pidkhid do modeliuвання dydaktychnykh sytuatsii*. [Technological approach to modeling didactic situations]. Lviv.
6. Lukashova, N. I., Bushuieva, H. V., Kozhema, A. H., Sobol, L. V. (2017). *Vykorystannia metodychnykh zadach u formuvanni profesiino-metodychnoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv khimii*. [The use of methodical problems in the formation of professional and methodical competence of future chemistry teachers]. Vinnytsia.
7. Lukashchuk, M. M., Marushko, L. P., Yanchuk, O. M., Kadykalo, E. M. (2021). *Rozviazuvannia sytuatsiino-metodychnykh zadach yak odyn iz pidkhodiv do vdoskonalennia metodychnoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv khimii*. [Solving situational and methodological problems as one of the approaches to improving the methodological training of future chemistry teachers]. Zaporizhzhia.
8. Pliushch, V. M. (2020). *Model formuvannia hotovnosti maibutnykh uchyteliv pryrodnychyykh dystsyplin do profesiinoho samovdoskonalennia*. [A model of formation of the readiness of future teachers of natural sciences for professional self-improvement].
9. Prybora, N. (2015). *Formuvannia hotovnosti maibutnykh uchyteliv do vykorystannia khimichnoho eksperymentu v navchanni uchniv*. [Formation of the readiness of future teachers to use a chemical experiment in the education of students].
10. Samoilenko, P. V., Bilous, O. V. (2009). *Sytuatsiini testovi zavdannia yak zasib diahnostryky profesiino-peda-*

hohichnykh kompetentsii studentiv-mahistrantiv peda-hohichnoho universytetu. [Situational test tasks as a means of diagnosing professional and pedagogical competencies of master's students of a pedagogical university]. Chernihiv.

11. Yaroshenko, O., Buialo, T. (2011). *Khimichni zadachi yak vazhlyvyi zasib pidhotovky studentiv do navchannia uchniv khimii.* [Chemical problems as an important means of preparing students for teaching chemistry]. Sloviansk.
12. Avdyeyeva, O. (2021). The training model of the future chemistry teacher to the formation of gnostic skills in students in extracurricular activities Knowledge, Education, Law, Management 2 (38), 1. 3–10.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БРАСЛАВСЬКА Оксана Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри географії та методики її навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх учителів.

СОВГІРА Світлана Васиївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хімії, екології та методики їх навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх фахівців.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BRASLAVSKA Oksana Volodymyrivna – Doctor Pedagogical Sciences, professor, head of the department of geography and methods of teaching Pavlo Tychyna Uman state pedagogical university.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх учителів.

SOVHIRA Svitlana Vasyilivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Chemistry, Ecology and Methods of Teaching, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх фахівців.

Стаття надійшла до редакції 06.04.2023 р.

УДК: 378.091.3:792.8-051]:004:37.015.3

DOI: 10.59694/2786-6904-2023-1-3-21-26

ЗУЗЯК Тетяна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри образотворчого, декоративного мистецтва, технологій та безпеки життєдіяльності, декан факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-5437-0272>
e-mail: zuzyak@ukr.net

ГРІНЧЕНКО Тетяна Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії, заступник декана з навчальної роботи факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8084-6732>
e-mail: tatyana_grinchenko@ukr.net

МАЦЮК Олександр Максимович – заслужений працівник культури України, старший викладач кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-3403-6234>
e-mail: matsiuk27@ukr.net

ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ В КОНТЕКСТІ ТРАНКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ЗУЗЯК Тетяна Петрівна, ГРІНЧЕНКО Тетяна Дмитрівна, МАЦЮК Олександр Максимович. ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ В КОНТЕКСТІ ТРАНКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У статті розглядається проблема формування мистецького досвіду майбутніх учителів хореографії в контексті транскультурної комунікації. Автори ставлять за мету здійснення аналізу глобалізаційних і транскультурних змін, які відбуваються в суспільстві, їх вплив на модифікацію освітніх програм у напрямку налагодження культурних зв'язків між Україною та країнами світу, пошук національної єдності засобами хореографії. Досліджується і розширюється понятійний апарат мистецького досвіду студентів спеціальності «Хореографія», окремо розглядаються педагогічні умови формування його структурно-сміслових компонентів.

Ключові слова: мистецький досвід, фахова підготовка, майбутній вчитель хореографічних дисциплін, освітньо-професійна програма, транскультурна комунікація.

ZUZYAK Tetyana Petrovna, HRINCHENKO Tetyana Dmitrivna, MATSYUK Aleksandr Maksymovich. FORMATION OF THE ARTISTIC EXPERIENCE OF THE FUTURE TEACHER OF CHOREOGRAPHY IN THE CONTEXT OF TRANSCULTURAL COMMUNICATION

The widespread popularity of choreographic art has led to the emergence of a large number of children's dance groups, the leaders of which are often senior students of higher art and pedagogical educational institutions. During the war, these collectives are the bearers of the aspirations of the Ukrainian people for self-assertion and integration into the world artistic environment of countries friendly to us, where now a shelter has been created for many of our citizens, including students, who are forced to get an education in the conditions of distance learning.

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:

Педагогічні науки

Випуск 3

Редактор: Черкасов В.Ф.

*Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 25204-15144Р від 24.07.2022 р.
Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*

Друк з оригінал-макету замовника

Формат 60x84 ¹/₈. Папір офсетний. Друк різнограф.
Ум. др. арк. 28,6. Тираж 300. Замовлення № 87.

Видавництво ТОВ «КОД»
25009, м. Кропивницький, вул. Соборна, 7а, тел./факс (0522) 322-326
Свідоцтво державного комітету інформаційної політики:
серія ДК № 995 від 24.07.2002 року.

Виготовлювач СПД ФО Лисенко В. Ф.
25028, м. Кропивницький, вул. Пацаєва, 14, корп. 1, кв. 101. Тел.: (0522) 322-326
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 3904 від 22.10.2010
E-mail: kod@kod.kr.ua